Pohjois-Suomi
Aluehallintovirasto

ASIANTUNTIJALAUSUNTO PSAVI/2678/00.02.00/2015

20.10.2015

ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN PUOLUSTUSVALIOKUNNALLE

Asiantuntija-ja asiantuntijalausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta

ASIANTUNTIJA- JA ASIANTUNTIJALAUSUNTOPYYNTÖ

Eduskunnan puolustusvaliokunnan asiantuntija ja -lausuntopyyntö 13.10.2015 puolustusvaliokunnan käsittelyyn 21.10.2015 HE 48/2015.

Lausunto pyydetään lähettämään viimeistään 20.10.2015 kello 14.00 mennessä eduskunnan kirjaamoon.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esityksen mukaan puolustusvoimien terveydenhuollon organisaatiovalvonta tulee järjestää samojen periaatteiden mukaisesti kuin muukin terveydenhuollon organisaatiovalvonta. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ja aluehallintovirastot valvoisivat puolustusvoimien terveydenhuoltoa nykyisen työnjakonsa mukaisesti.

Valvontaviranomaisten toimivalta rajattaisiin Suomen alueella järjestettävään terveyden- ja sairaanhoitoon eikä se koskisi sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioissa tai kriisinhallintaan liittyvässä koulutus- ja harjoitustoiminnassa ulkomailla annettavaa terveydenhuoltoa. Valvontatoimivalta ei koskisi myöskään puolustustilalain tai valmiuslaissa tarkoitettujen poikkeusolojen aikaista terveydenhuoltoa.

Esitys sisältää muutosehdotukset kolmeen lakiin: Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa, Laki sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta, Laki potilaan asemasta ja oikeuksista. Muutosehdotusten mukaan puolustusvoimien terveydenhuollon palvelujen ohjaus ja valvonta säädettäisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tehtäväksi.

POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
puh. 0295 017 500 kirjaamo.pohjois@avi.fi Linnankatu 1-3
fax 08 314 0110 www.avi.fi/pohjois PL 293, 90101 Oulu

Esityksen tavoitteena on terveyspalvelujärjestelmän ohjauksen ja valvonnan yhdenmukaistaminen sekä väestön perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteuttaminen.

Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta.

Puolustusvoiminen terveydenhuollon ohjaus ja valvonta

Valvonnalla ja siihen liittyvällä ohjauksella pyritään edistämään palvelujen laatua ja potilasturvallisuutta. Ohjaukseen sisältyvät muun muassa neuvonta, tiedottaminen, ohjauskselliset käynnit valvottavissa toimintayksiköissä ja tarvittaessa myös koulutus.

Aluehallintovirastojen ja Valviran organisaatiovalvonta voi käytännössä kohdistua organisaation toimintaohjeisiin ja suunnitelmiin, lääkehoidon ja muiden hoitokäytäntöjen toteutukseen, potilastietojen asianmukaiseen käsittelyyn, terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattipätevyyden varmistamiseen ja työnjakoon liittyviin kysymyksiin.

Puolustusvoimien terveydenhuollon valvonnasta vastaa tällä hetkellä Pääesikunta. Puolustusvoiminen terveydenhuollon organisaatiovalvonnassa on kyse organisaation omavalvonnasta.

Puolustusvoimien terveydenhuollon huollon osalta Aluehallintovirastoilla ja Valviralla ei ole tällä hetkellä toimivaltaa organisaatiovalvonnassa. Aluehallintovirastot ja Valvira ohjaavat ja valvovat terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain perusteella vain puolustusvoimien terveydenhuollossa työskenteleviä yksittäisiä terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

ESITYKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTTAMISVAIHTOEHDOT

Hallituksen esityksen tavoitteena on terveyspalvelujärjestelmän ohjauksen ja valvonnan yhdenmukaistaminen sekä väestön perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteuttaminen. Esityksen tavoitteena on liittää puolustusvoimien terveydenhuolto kiinteämmäksi osaksi muuta terveydenhuoltoa sekä terveydenhuollon ohjauksen ja valvonnan piiriin. Valvonnalla ja erityisesti siihen liittyvällä ohjauksella ja ennakkovalvonnalla turvataan ja edistetään puolustusvoimien terveydenhuollon palvelujen laatua ja potilasturvallisuutta.

Puolustusvoimien terveydenhuolto

Puolustusvoimat järjestää terveydenhuoltovastuullaan olevien terveydenhuollon. Puolustusvoimien terveydenhuolto käsittää terveydenhuollon ja sairaanhoidon (ensiapu, sairaankuljetus, avohoito ja sairaalahoito). Puolustusvoimat järjestää terveydenhuollon puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa palveleville heidän palvelusaikanaan ja sotilasvirkaan koulutettaville opiskelijoille.

Puolustusvoimissa on terveydenhuollon järjestämistä varten terveydenhuoltohenkilöstö sekä tarpeelliset terveydenhuollon toimipaikat, Sotilasapteekki ja lääkintävarikko. Puolustusvoimien logistiikkalaitos vastaa puolustusvoimien perusterveydenhuollon, työterveyshuollon ja erikoisairaanhoidon palvelujen järjestämisestä. Palvelut voidaan järjestää tuottamalla ne itse tai hankkimalla palveluja kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelun tuottajalta siten kuin siitä näiden kanssa erikseen sovitaan.

Puolustusvoimien lääkintähuoltojärjestelmään kuuluvat strategisina kumppaneina sairaanhoitopiirit.

Paikallinen terveydenhuolto järjestetään varuskunnittain. Terveydenhuolto on järjestettävä myös tilapäisesti kootuissa harjoitusjoukoissa.

Puolustusvoimat järjestää puolustusvoimien palkatulle henkilöstölle työterveyshuollon, pääosin omilla terveysasemillaan. Puolustusvoimat tuottaa myös erityisterveydenhuollon palveluita muun yhteiskunnan tarpeisiin (esimerkkeinä Ilmailulääketieteen keskus ja Sukelluslääketieteen keskus).

Kenttälääkintä on puolustusvoimien terveydenhuollon ydintehtävä. Kenttälääkinnällä tarkoitetaan kouluttavan, harjoittelevan, ryhmittyvän, taistelevan ja huoltavan joukon tarvitseman terveyden- ja sairaanhoidon ja ympäristöterveydenhuollon järjestämistä ja toteuttamista puolustusvoimien ja kumppanien yhteen sovitettuna toimintana.

<u>Puolustusvoimien terveydenhuollon organisaatiovalvonnan järjestäminen</u>

Aluehallintovirastolla olisi lakiesityksen mukaan pääasiallinen vastuu puolustusvoimien terveydenhuollon palvelujen ohjauksesta ja valvonnasta. Aluehallintovirasto valvoisi Puolustusvoimien järjestämää tai tuottamaa terveyden- ja sairaanhoitoa ja antaisi valvontaan liittyvää ohjausta.

Puolustusvoimien terveydenhuollon organisaatiovalvonta on henkilöstövoimavarojen käytön tehostamiseksi sekä tarvittavan asiantuntemuksen turvaamiseksi tarkoitus keskittää valtakunnallisesti yhteen aluehallintovirastoon. Keskittäminen on perusteltua. Aluehallintovirastojen näkökulmasta lisäresurssitarve on keskeinen asia, lisäksi on huolehdittava resurssin jatkuvuudesta. Lisäresurssien turvaaminen on edellytys sille, että puolustusvoimien terveydenhuollon organisaatiovalvonta voidaan lakiehdotuksen mukaisena toteuttaa. Organisaatiovalvonnan keskeisiä toteutustapoja ovat käynnit kyseisissä organisaatioissa. Käynnit ovat joko tarkastuskäyntejä tai ennakkovalvontana toteutettavia ohjaus- ja arviointikäyntejä. Varuskuntia on Suomessa 19, näistä pohjoisin on Sodankylässä. Osa puolustusvoimien terveydenhuollosta on järjestetty muualla julkisessa

terveydenhuollossa, erityisesti erikoissairaanhoidossa, mutta myös yksityisiltä palveluntuottajilta ostettuja palveluja käytetään.

Puolustusvoimien terveydenhuollon organisaatiovalvonta on uusi tehtävä aluehallintovirastolle.

Aluehallintovirastot ovat yksimielisesti esittäneet puolustusvoimien terveydenhuollon organisaatiovalvonnan keskittämistä Pohjois-Suomen Aluehallintovirastoon Ouluun.

Puolustusvoimien terveydenhuollon organisaatiovalvontaa koskeva lakiesitys liittyy osittain Vankiterveydenhuollon organisaatiovalvontaa koskevaan lakiesitykseen. Myös vankiterveydenhuollon organisaatiovalvontaan kohdennettava työpanos on Aluehallintovirastojen esityksen mukaan sijoitettava Ouluun.

Määrärahasiirrot toteutettaisiin Puolustusministeriön, Oikeusministeriön ja Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalojen kesken.

Ylijohtaja Terttu Savolainen

Aluehallintoylilääkäri Hannele Havanka